

Kakor rečeno, ne zadene krivda za to slovenske napredne poslance. Celo „Tagespošta“ je spoznala, da se sklep napredne stranke stopiti v skupen naroden klub „Ergebniss offenbar schwieriger und nicht leicht zu diesem Ende gebrachter Berathungen“, da je žrtev, ki jo je napredna stranka hotela položiti na domovinski altar, prav po načelih in naukah nepozabnega očeta dr. Janeza Bleiweisa žrtev, o kateri pravi „Tagespošta“, da je „die Herren viel Stolz“ veljala. To je tudi resnica. Napredna stranka je šla v samozatajevanju do skrajne meje, mej tem ko se katoliško-narodna stranka ni mogla povzdigniti niti do najmanjše žrtve.

Katoliško-narodna stranka odklanja skupen klub. S tem je tudi prevzela odgovornost za vse, kar se zgodi, zlasti tudi kot numerično številnejša frakcija odgovornost za usodo izvenkranjskih Slovencev, ako se zastopniki izvenkranjskih Slovencev ločijo od naprednih poslancev.

O novi domovinski postavi.

Državni zbor ni že dolgo časa sklenil tako pravične in za avstrijske narode tako blagodejne postave, kakor je nova domovinska postava. Presvetli cesar jo je potrdil dne 3. decembra l. 1896. št. 222.

Po tej postavi ima od 1. januarja l. 1901 naprej vsak avstrijski državljani, ki je v katerikoli občini bival nepretrgoma 10 let, ki je dosegel 24. leto in ni bil kaznovan zaradi hudodelstva, pravico prositi domovinske pravice v dotični občini. To pravico imajo tudi ženske.

Kaj mora storiti, kdor hoče v občini dobiti domovinsko pravico? Napraviti mora pred vsem prošnjo na dotično županstvo. Ta prošnja ne potrebuje nobenega koleka. V prošnji mora povedati: 1.) Da biva že 10 let nepretrgoma v občini, 2.) da se je pošteno obnašal, in da ni bil nikdar kaznovan zaradi hudodelstva, kar treba dokazovati s spričevalom policije, v katerem morajo biti zapisane tudi hiše, v katerih je prosilec bival zadnjih 10 let. To policijsko spričevalo mora biti s kolekom 1 krono, 3.) da je dosegel že 24. leto, kar treba dokazati s krstnim pismom, 4.) kje je imel do zdaj domovinsko pravico, kar treba dokazati z domovinskim listom.

Prošnji na županstvo je treba pridjati kolek 30 vinarjev, da se porabi za novi domovinski list, katerega izda županstvo.

Slovenski delavci! Spomnite se, kaj se je zdaj delalo po stari postavi z vami. Če ste oboleli, niso marali nikjer za vas, ne v mestu, kjer ste služili, ne v domači vasi, kjer ste bili rojeni. Da, pripetilo se je pogosto, da so vas v bolezni le preklinjali. Zdaj je čas, da si po občinah, kjer delate, zagotovite domovinsko pravico. Živite pošteno, da vas ne kaznujejo radi hudodelstva. Delajte pridno, da ne bo treba prosjačiti, kajti v tem slučaju ima občina pravico vas pregnati. Ako vas prežene, se bivanje v občini pretrga in treba bo z nova začeti.

Kdor sam ne zna napraviti prošnje, obrne naj se do delavskega društva, katerega je ud ali pa do županstva, kjer je bil do zdaj pristojen. Tudi dosedanja domovinska občina sme napraviti prošnjo, ter zahtevati, da se sprejme kdo v tujo občino, ako je že 10 let tam stanoval. Ako bi magistrat delal Slovincem sitnosti, obrniti se je na namestništvo, katero mora srbeti, da se postave točno vrše!

Politični pregled.

Notranji položaj. — Uradna „Wiener Zeitung“ objavlja cesarski patent, s katerim so sklicuje državni zbor na dan 31. t. m. — Ministrski svet je imel v soboto popoldne svoje posvetovanje, ki je trajalo nad šest ur, kar je nekaj izvanrednega. Predmet posvetovanja gotovo ni bilo družega, nego politični položaj, v katerem se nahaja naša državna polovica po dokončanih državnozborskih volitvah. Kakor poročajo dunajski listi, pa ni prišlo v tem ministrskem svetu do nikakega konečnega zaključka in se bo le ministrsko posvetovanje še te dni nadaljevalo. Razun okoli delavnega programa, katerega se ima določiti državnemu zboru, sukalo se je ministrsko posvetovanje najbrže tudi okolo prestolnega govora, s katerim se otvori novi parlament. Po mnenju raznih političnih listov moral se bode novi parlament najprej baviti s posojilom, katerega potrebuje vlada nujno za investicijske namene. Potem pride na vrsto državni proračun in pa ogrska nagodba. To so vprašanja eminentno gospodarskega pomena, ter se morajo tako ali tako rešiti pred vsemi drugimi zadevami. Seveda je veliko vprašanje, ako pride sploh do rešitve teh zadev, in ako ne pojdejo poslanci domov, še predno si izbere novo državnozborsko predsedništvo. O kaki državnozborski večini ni doslej še nič znanega, a vendar se čuje želja posebno od strani Poljakov in pa od konservativnih čeških krogov, naj bi se zopet osnovala stara desnica. Proti takim željam se pa drže Mladočehi jako rezervirano, in vendar je samo od njih odvisno, ali se stara desnica obnovi ali ne; to je namreč le tedaj mogoče, ako se Mladočehi odpovedo obstrukciji. Veliko besedo si bodo prisvajali v novem parlamentu radikalni Nemci, katerih število je naraslo od 8 na 21. Ker so vodje te stranke naravnost nespravljeni, bati se je obstrukcije od te strani veliko prej, nego od strani Mladočehov. Sicer pa ni še gotovo, da se vsi poslanci ki so bili izvoljeni pod tem naslovom, tudi enakih misli, kakoršnih sta Schönerer in Wolf. To se posebno razvidi iz neke izjave, katero je poslal med svet Schönerer, in v kateri je rečeno, da se ti radikalni Nemci ne mislijo zbrati v poseben klub. Naj si bode temu pa kakorkoli, parlamentarne razmere, katere so ustanovile nove državnozborske volitve, so jako zamotane in pisati o tem, kako se bodo iste razvojlje, bi ne bilo družega, nego golo ugibanje. Na vsem je le toliko resničnega, da vabi ministrski predsednik dr. Körber pravke raznih strank in strančic k sebi, da čuje njihovo mnenje, in da si potem uredi svoje ravnanje. Med onimi, ki so bili zadnje dni pri njemu, čitalo se je tudi ime dr. Šusteršiča. Govori se, da je pozval k sebi tudi dr. Wolfa, ta pa da se ni odzval njegovemu povabilu. Ako pa je to poslednje res, potem sodi lahko vsak, da ne mislijo nemški radikali Wolfovega kalibra nič dobrega glede mirnega delovanja v državnem zboru.

Novi državni zbor. — Po dokončanih državnozborskih volitvah zanimalo bode naše čitatelje izvedeti končni izid državnozborskih volitev in sicer z ozirom na njih strankarsko stališče. Zato smo sklenili podati jim naslednje podatke, ki dokazujejo, v kakem razmerju se vračajo stranke prejšnjega državnega zbora v novo zbornico. Pri nekaterih strankah so

se rodile tudi nekake podstranke, ki pa bodo v glavnih vprašanjih se oklenile najbrže starih večjih strank. Konečni izid državnozborskih volitev je torej ta, in sicer po razmerju števila poslancev v prejšnji zbornici in po številu, kakor bodo zastopane stranke v sedanjem zboru.

Nemško-narodna napredna stranka	prej	36	zdaj	35
Zveza nemške ljudske stranke	"	41	"	49
Nemški radikali	"	8	"	21
Krščanski socialci	"	27	"	21
Svobodna nemška zveza	"	9	"	3
Katoliška ljudska stranka	"	27	"	23
Mladočehi	"	61	"	53
Češki konservativci	"	1	"	2
Poljski klub	"	55	"	60
Poljske ljudske stranke	"	8	"	9
Malorusi	"	9	"	11
Slovenci	"	16	"	15
Hrvatje	"	11	"	10
Srbi	"	2	"	2
Italijani	"	19	"	19
Rumuni	"	5	"	5
Ustavoverno veleposestvo	"	28	"	30
Konservativno veleposestvo	"	19	"	19
Centrum	"	6	"	6
Srednja stranka veleposestva	"	2	"	3
Socialni demokratje	"	15	"	10
Divjaki	"	20	"	9
Skupaj	prej	415	zdaj	415

Razun teh strank so se ustanovile še dve nove stranke in sicer češki agrarci 6 in češka delavska stranka 4. Vseh poslancev skupaj je torej 425.

Novi državnozborski poslanci po svojem poklicu. — Naše čitatelje utegne zanimati, kaj so in s čem se pečajo v svojem življenju na zadnjih volitvah novo izvoljeni državni poslanci. Zato jim podajemo tu natančen razgled. — Največ prihodnjih državnozborskih poslancev je kmetijskega stanu. Tu so v prvi vrsti velikoposestniki, mej njimi je 85 grajščakov-plemičev, potem so razni manjši posestniki in ljudje, ki se pečajo s kmetijstvom tako, da je več ko 37 odstotkov državnega zbora zastopan po zastopnikih kmetijstva. Obrt in industrija sta dala le 12 odstotkov, ker je mnogo zastopnikov trgovskih zbornic, ki niso ne trgovci in ne obrtniki. Delavski stan pa bode zastopan večinoma po urednikih raznih strankarskih listov, radi česar bode 28 poslancev iz časnikarskega poklica. Čez 8 odstotkov bode raznih uradnikov državnih, deželnih in občinskih in 3 ministri. — Sestavljena je torej zbornica iz 69 advokatov in notarjev, 6 zdravnikov in lekarnarjev, 8 tehnikov, 38 uradnikov, 24 duhovnikov, 169 posestnikov, 52 trgovcev in obrtnikov, 28 pisateljev in časnikarjev in 31 profesorjev in učiteljev.

Angleška kraljica umrla. — V torek ob 1/27 zvečer je po večdnevem boju s smrtjo umrla angleška kraljica Viktorija. Rojena je bila 24. maja 1819 kot hči vojvode Edvarda Kentskega, četrtega sina Jurija III. Njena mati Viktorija je bila Nemka, princesinja Sachsen-Saalfeld-Koburška. Krstni boter ji je bil car Aleksander, zato je dobila ime Viktorija Aleksandrina. Ker njeni stariši niso imeli posebnega bogastva, jo je vzgojila mati za skromnejše, ponižnejše življenje. Jurij IV. je vladal do leta 1830., za njim pa je prišel Viljem IV. Ker je bil brez otrok, je bila Viktorijina mati za slučaj kraljeve smrti imenovana za regentinjo, njena hči Viktorija pa za prestolonaslednico. 20. junija 1837. je kralj umrl, in Viktorija je postala angleška kraljica, stara jedva 18 let. 28. junija je bila kronana. Dve leti je Viktorija že poznala in na tihem ljubila princea Alberta, sina vojvode Koburškega, in 15. oktobra leta 1839. mu je Viktorija povedala, da ga ljubi, ter da ga

prosi, naj bo njen soprog. 10. februarja 1840. je bila poroka. A njun zakon je trajal samo 21 let. Preživela je torej svojega soproga za 40 let. Ob njeni rakvi žaljuje nad 70 potomcev, 7 sinov in hčera, 33 vnukov in 30 pravnukov. 63 let je vladala Viktorija državo, ki šteje 350 milijonov duš, in ki je dandanes večja kot nekdanje rimsko svetovno cesarstvo. Pod Viktorijo se je angleška moč povzpela do viška svojega razvoja ter se raztegnila na vse dele sveta. Viktorijin sin Albert, sedanji angleški kralj, je bil rojen 9. novembra 1841. O njem ve zgodovina povedati le, da je potraten, lahkomiseln mož, ki ga zanimajo le zabave in mode.

Vojna v južni Afriki. — Značilno za položaj v južni Afriki je to, da je Angležka v celi kapski koloniji proglasila vojno sodbo in obsedno stanje. To pomeni, da je med holandskim prebivalstvom v Kapu tako razpoloženje, da ni daleč od splošnega ustanka. Angležki listi tudi previdno molče o položaju v Kapu, kar znači, da v tej pokrajini že vse vre in kipi. Prva posledica ustanka bi bila pač ta, da se ljudstvu pobere orožje in strelivo, seveda tako zvanim Afrikanderjem. „Central News“ poroča iz Standertona, da je v okrožju Ermelo zbranih šest burskih armad, ki hočejo prodreti v Natal. Louis Botha je vodja tega združenja. Skupno je v tem kraju zbranih 8000 Burov. Jako zanimiva so poročila o gibanju burskega generala Deweta, ki je razvil velikansko živahnost ob progi Johannesburg-Pretorija. Enako in še genijalnejši nego je bil zdaj ujeti Cronje se pojavlja Dewet v svojih bojnih načrtih, o katerih le malokdo izve, ker je njegovo delovanje vedno jako skrivnostno. Tako je prišlo slučajno v javnost, da je 3000 Burov 16. t. m. zajelo pri Carolini trikrat večjo armado Colvillesovo, ter je po kratkem boju prisililo, da se uda. Vojakom so pobrali orožje, potem pa jih na pol bose in raztrgane zapodili v beg, dočim se je Colvillesu posrečilo pobegniti na konju. Angležki listi lažnjivo poročajo, da so v tej bitki Angleži Bure premagali.

Avstrijska železniška statistika za l. 1899.

Statistiški oddelek železniškega ministrstva razpošilja ravno kar ogromno knjigo „Statistik der in den im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder im Betriebe gestandenen Locomotiv Eisenbahnen“ za l. 1899. Ta knjiga, ki sledi podobnemu za l. 1898 izdanemu izkazu in to v čudovito kratki dobi, se od pravega izkaza principijelno nič ne razlikuje, tako da se je lahko baviti samo z njeno meritorno vsebino.

Kar se tiče skupne dolžine javnemu prometu služočih lokomotiv-železnic na ozemlju cislitvanske državne polovice, je ista dne 31. decembra leta 1899. znašala okroglo 18.817 km torej za 644 km ali 3.54 % več, kakor koncem lanskega leta. Vštevši v inozemstvu ležeče delne proge avstrijskih železnic (20 km) in odbivši dolgost na avstrijskih treh ležečih inozemskih železnic (99 km) se pokaže, da so avstrijske lokomotivne železnice skupaj 18.738 km dolge. C. kr. državne železnice so 7584 km dolge, privatne železnice pa 11.154 km.

Vrh teh železnic je bilo izvršenih tudi 1573 železnic-vlačilnic v skupni dolžini 1528 km.

Kolodvorov in postajališč je bilo 4102, skladišč za blago 2835, hiš za stanovanja uradnikov, slug in de-